

גן החיות התנ"כי בירושלים ע"ש משפחת טיש
 حديقة الحيوان اورشليم القدس باسم تيش
 THE TISCH FAMILY ZOOLOGICAL GARDENS IN JERUSALEM

ירושלים
 Yerushalayim
 P.P. טוּב
 1478 005 974

דצמבר 2011 א'ר"ן חמ 121

עוברים דירה - הפינגווינים הירושלמים בדרך לפולין

במסירות כ-1000 נזלי פינגווינים שנפגעו או שהוריהם לא שבו מן הים. אחת הסיבות לאחוזי ההישרדות הגבוהים של הפינגווינים בתצוגה שבגן החיות התנ"כי, היא שיטת הטיפול בנזולים. הללו מועברים לאחר בקיעה לחסות מטפלי המחלקה אשר מאכילים אותם בהאכלת יד במשך כחודש. כך עוקבים המטפלים אחר התפתחותם ומרגילים אותם לשיטת ההאכלה של הבוגרים. בחודשים האחרונים נמתה קבוצת הפינגווינים 43 פרטים ועוד 6 נזולים נוספים ונמצא גן חיות בפולין שרצה במספר פרטים. בחירת הפינגווינים הייתה קשה ומורכבת. העקרונות שהנחו אותנו היו לא להפריד בני זוג וכן להפריד פרטים יריבים. לבסוף נבחרו הפינגווינים שעתידים היו למצוא בית חדש בגן החיות שבפולין. בין הפינגווינים היוצאים היו גם סבתא רבא והנין שלה, זוג זכרים חד מיניים, הפינגווינית השוכבה שהצליחה בגיל צעיר לברוח מחדר הנזולים ולצלוח את האגם ועוד. הפינגווינים היוצאים נבדקו במרפאת גן החיות והוכנסו, כל אחד לתיבה נפרדת שהוכנה מבעוד מועד. הם הועברו לנמל התעופה, ולאחר בדיקת כל האישורים הועלו למטוס ישיר לפולין. כ-48 שעות לאחר תחילת המסע, קיבלנו דיווח מהמטפל הפולני שהקבוצה הירושלמית הגיעה בשלום וכבר השתלבה בקבוצה הפולנית. לנו לא נותר אלא לאחל להם הצלחה רבה בתקווה שימשיכו במסורת הירושלמית ויתרבו גם בניכר...

צילום: מיכל ארז
 הפינגווינים טרם יציאתם מהגן.
 הירושלמית הגיעה בשלום וכבר השתלבה בקבוצה הפולנית. לנו לא נותר אלא לאחל להם הצלחה רבה בתקווה שימשיכו במסורת הירושלמית ויתרבו גם בניכר...
 כתבה: מיכל ארז, ראש מחלקת ציפורים

"בני", "פויה", "חטפני" רעור" הם רק ארבעה מתוך 15 הפינגווינים שיצאו לאחרונה מגן החיות התנ"כי לגן החיות ב-Plock שבפולין. הם עברו דירה לאחר שבתצוגת הפינגווינים התחיל להיות צפוף מדי, בעקבות ריבוי מוצלח ביותר. מקור קבוצת הפינגווינים אשר בגן החיות, הוא מ-14 פינגווינים שהגיעו בשנת 2000 מגני חיות בהולנד. קצב הריבוי של הקבוצה בשנים הראשונות היה איטי מאוד, אך בשלוש שנים האחרונות השתפר מאוד וביחד עמו גם ההישרדות של הצעירים. נוצר צורך למצוא גני חיות אחרים שיסכימו לקבל מספר פינגווינים. תצוגת הפינגווינים האפריקנים הקרויים גם פינגווינים שחורי רגל או פינגווינים חמוריים (בגלל קולותיהם הדומים באופן מפתיע לנעירות של חמור) נפתחה בגן לפני למעלה מעשור. הפינגווינים שלנו מהווים גרעין רבייה של מין זה אשר מצוי כיום בסכנת הכחדה. ב-30 השנים האחרונות, אוכלוסיית הפינגווינים האפריקנים ירדה ביותר מ-60% (!) בעיקר עקב השתלטות האדם על בית גידולם הטבעי - לאורך חופי דרום אפריקה ונמיביה. הרס בתי הגידול ודיג יתר, יחד עם הכנסת חיות מחמד וטריפת ביצי הפינגווינים, פגעו קשות באוכלוסייתם. איסוף צואתם - ה"גואנר", הנחשבת לחומר דשן מעולה, באמצעות כלי רכב כבדים פגעה באותרי הקינון שלהם. בנוסף, קיימת בעיה קשה של זיהום הים בנפט שמכילות מסע. בשנת 2000 טבעה מיכלית נפט מול חופי קייפטאון בדרום אפריקה ועשרות אלפי פינגווינים מצאו את מותם. גן החיות התנ"כי שלח למקום שני אנשי צוות אשר סיפלו

צילום: יידידה ירושלמי
 "מחוק גניעה".

כשיעל ושפן נפגשים

על מצוק היעלים החדש בארץ חיות התנ"ך סיפרנו לכם בקיץ האחרון. נזכיר לכם שמטרת בניית המצוק הייתה לשפר את איכות חייהם של קבוצת היעלים המתרבה בגן החיות, המונה כ-40 פרטים. המצוק נמצא בתחילת הנסר של ארץ חיות התנ"ך ובנה כקיר סלעים שמתרומם לגובה של כ-7 מטרים ומאפשר ליעלים לנצל את התכונה הבולטת שלהם בטבע - סיפוס על מצוקים. אך השלמת המצוק הסתיימה רק לאחרונה, כאשר היא אוכלסה על ידי קבוצה חדשה של שפני סלע, בניסיון לדמות את בית הגידול הטבעי המשותף ליעלים ושפני הסלע, המצוי במקומות שונים בארץ כמדר ירודה למשל. שפני סלע ויעלים הינם מהסמלים הבולטים של עולם החי שנתר בישראל. עלינו חלה החובה, לנסות לשמר עולם זה ההולך ונעלם מנופי הארץ. שלושת שפני הסלע החדשים שלנו חולקים כעת את המצוק עם היעלים הוותיקים. בתחילה, היעלים קצת חששו ממראה היצורים הקטנים והפרותיים שהתרוצצו על המצוק. כאשר הם ראו שפן, הם קפאו על עומדם והיו דרוכים. גם השפנים ילידי השבי, לא ראו מעולם יעל ומיהרו להסתתר בכוכי המצוק שתוכננו במיוחד עבורם. לאט לאט החלו היעלים והשפנים להתרגל זה לזה ומדי פעם הם נצפו במפגש מעניין של סקרנות הדדית. נראה שעכשיו הם מסתדרים לא רע. דאגה אחת קטנה הייתה למטפלים בנושא המזון והם פתרו אותה בקלות. כדי לוודא שהיעלים לא אוכלים לשפנים את המזון, דואגים המטפלים לפזר לשפנים את הירקות בתוך הכוכים הקטנים שבמצוק, והביטים הקטנים שמשאירים השפנים בחתיכות הירק הם העדות לכך שהם אוכלים ומרגישים טוב. מצוק היעלים הוקם בתרומת אגודת ירדו גן החיות התנ"כי ובסיוע נריב של מפעל "שיש ירושלים". בביקורכם הבא בגן החיות - אל תשכחו להגיע לארץ חיות התנ"ך. את היעלים תוכלו בוודאי לראות בקלות, אך כדי לראות את השפנים יש צורך במעט סבלנות. אולי גם אתם תצליחו לראות אותם מקרוב.

לאחרונה נערך בארץ כנס בהשתתפות מומחים בינלאומיים, בתחום מחקר ושימור הנשרים מרחבי העולם. מטרת הכנס היתה לבחון כיצד לשפר את מצבם של הנשרים בישראל. הנשר, הוא הגדול בעופות הדורסים בישראל.

שחרור הנשרים המסומנים לטבע. צילום: מיכל אור

בדורות ורק כ-50 זוגות מ קננים, וגם אלה בהצלחה מועטה מאוד. ידוע שהאדם הוא הגורם הישיר להתדלדלות אוכלוסיית הנשרים בארצנו בגלל סיבות רבות: הרעלות ישירות ומשניות, התחשמלות, הפרעות לקינון, תאונות דרכים, ציד ומחסור בזמן. ב-20 השנים האחרונות נעשים מאמצים רבים להתמודדות עם גורמי הפגיעה בשילוב מחקר וחינוך. פרויקט "פורשים כף על הנשרים והדורסים", הוא מיזם משותף לזכרה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים, וחברת החשמל. בגן החיות התנ"כי נמצא מרכז ההרגרה הארצי לעופות הדורסים והגוזלים הבוקעים כאן מיועדים לשחרור לטבע. התמיכה באוכלוסיית הנשרים כוללת ניסוי כלל-ארצי, אספקת מזון איכותי בכל החבל היס תיכוני ופעילות חינוך בריטל, בגליל ובגולן. למרות מאמצים אלו - נמשכת הירידה המדאגה באוכלוסיית הנשרים! לכן הבינלאומי, הראשון מסוגו בארץ, הגיעו מארבע יבשות - אמריקה, אירופה, אסיה ואפריקה, כעשרה מומחים בינלאומיים בעלי ניסיון רב בשימור הדורסים. יחד הם ניסו לסייע בבחינת מאמצי השימור הננקטים בארץ, להעריך את גורמי הידלדלות האוכלוסייה ולבצע אסטרטגיות חדשות. גן החיות התנ"כי אירח את סיכום החלק המוצע של הכינוס בו הוצגו מסקנות ועדת המומחים בפני הגורמים המחליטים בארץ - נציגי משרד החקלאות, המשרד להגנת הסביבה, חברת החשמל ואחרים. המסקנה המשמעותית ביותר הייתה שעל המדינה למצוא פתרון הולם לבעיה העיקרית שהיא הרעלות ראשוניות ומשניות הנובעות בעיקר משימוש לא מושכל ולא חוקי ברעלים. שימוש באתר מזבלה לא חוקיים וזריקת פסדים (עופות מתים מהלולים) בצורה לא מבוקרת גורמים להתרבות מזיקים (תנים, כלבים וכו'), אשר גורמים נזקים לחקלאות וכתגובה לכך מתבצעות ההרעלות. הנזקים הנגרמים מהרעלות אלו לסביבה, ובהתוכם הפגיעה בנשרים, הם דרמטיים. כולנו תקווה שססקנות אלו, אשר הובאו בפני הגופים הממשלתיים הרלוונטיים יילקחו בחשבון, והללו יפעלו לטובת שיפור עתידם של הנשרים בארץ.

- מחלקת הציפורים**
- 10 תוכי לורי חדשים הגיעו לתצוגת הלורים.
  - 15 פינגווינים עברו מגן החיות התנ"כי לגן החיות Plock שבפולין.
  - 2 פיתוני צעים ירוקים הגיעו מקנדה ויעברו בקרוב לצפריה הסרופית.
  - טוראקו אדום רכס בקע וכעת שוהה בתצוגה עם הוריו.
  - פלמינגו זוסר שבתצוגת הפלמינגו מת לאחר שסבל מבעיות רפואיות.

- מחלקת אוכלי גשם**
- 3 שפני סלע הועברו למצוק היעלים שבארץ חיות התנ"ך.
  - טפיר חדש נולד בחצר הדרום-אמריקנית להורים "באבט" ר'גוק'.

- ביתן חיות קמנות**
- 2 סנאי דקל חדשים הגיעו לתצוגת הסנאים בביתן.
  - "מיקה" נקבת הטמרין הזחוב מתה לאחר ניתוח עיקור בעקבות התפתחות ציסטות במערכת הרבייה.

- תצוגת "סיפורה של ג'יפה"**
- 2 דגי חשמל (אלקטרופורוסים) הגיעו מפדרו.
  - 5 טריגוני נהרות הושרצו בתצוגה.

- מחלקת קופים**
- "תתי" השימפנזה עבר לגן החיות בסינפור והגיע בריא ושלם לביתו החדש, לאחר מסע בן 36 שעות.
  - מגדיל חדש נולד בחצר המנדיליים.

- תצוגת "העולם התחתון"**
- 10 נובחניות שחורות-רגל עברו לגן חיות בתורכיה, מאמצי הלכידה של הנובחניות החמקמקות נמשכו כ-3 (11) ימים.

גן החיות התנ"כי בהנהלת EAZA

כזכור, באפריל האחרון, אירח גן החיות התנ"כי בירושלים את הכינוס השנתי של מנהלי גני החיות של ארגון גני החיות האירופאי (EAZA). למעלה מ- 100 מנהלי גני חיות מרחבי אירופה (20 מדינות) הגיעו לכמה ימים של דיונים בירושלים שכללו דיונים מקצועיים וסמינרים בנושאי שמירת טבע בישראל ובאזור. ההצלחה של הכנס הייתה עצומה וחברי הארגון התרשמו מאוד ממיזם גן החיות בתחום שמירת הטבע בישראל, מתכניות החינוך והעלאת מודעות הציבור וכן מקידום הנושאים הסביבתיים - "ירוקים" בתחומי הגן (כולל מערכת השקייט מי הקולחין והתקנת הגנות הסולאריים). כתוצאה מכך, בספטמבר האחרון, הכינוס השנתי של הארגון בצרפת, החליטו במליאת הארגון האירופאי לבחור בשי דורון, מנכ"ל גן החיות התנ"כי, כסגן יו"ר הארגון (סגן יחיד). מדובר בכבוד גדול אך בעיקר במהלך של הצעת אמון בגן החיות התנ"כי בירושלים כגוף העומד בסטנדרטים הגבוהים ביותר בתחום גני החיות באירופה ובהערכה כלפי פועלו של גן החיות התנ"כי לטובת שמירת טבע, חינוך והסברה ונושאים סביבתיים בארץ ובעולם כולו.

בגן החיות של העיר הצעירה היידלברג שבגרמניה יצא לי לבקר במסגרת משלחת מיוחדת של סטודנטים. התארחתי שם אצל משפחת מדענים שגרה בעבר ברחובות ועבדה במכון וייצמן. בריגיטה האם, שמחה מאוד לשמוע כי ברצוני לבקר בגן החיות המקומי, והחליטה להצטרף אלי, שכן הילדים שלה התגברו והיא לא ביקרה בגן החיות שנים רבות. כבר בכניסה לגן החיות נכונה לי הפתעה גדולה מאוד. בתצוגה חיצונית לגן החיות שכנו דובים חומים טוריים, בדיוק כמו הדובים שלנו כאן. העובדה שהתצוגה היא חיצונית לגן החיות ונמצאת מחוץ לגן עצמו הפתיעה אותי, אך מה שהיה עוד יותר מפתיע הוא העובדה שעם הדובים שכנו שועלים אפורים הנקראים שועל קורסקי. ראיתי הרבה מאוד תצוגות מעורבות של מספר מיני בעלי חיים אבל מעולם לא חשבתי כי ניתן לשלב דובים עם בעלי חיים אחרים, בטח לא קטנים כשועלים. התבוננתי בהם בהשתאות, אך נראה היה כי רק אני מתרגש מהעניין, ואילו הדובים והשועלים הגיבו באדישות יחסית אחד לשני.

שילוב נוסף שנראה לי מוזר מעט היה זה שבין רקונים צפון אמריקאים עם דורבנים אפריקאיים גדולי קוצים. שילוב מקורי ללא ספק! גן החיות של היידלברג הוא קטן יחסית אך הוא כולל בית חתולים ובו אריות וטיגריסים. חתול קטן ומעניין נוסף הוא ללא ספק חתול הביצות. מה כל כך מעניין בחתול ביצות זה הנמצא גם בטבע בישראל? במקום צבע הפרווה הרגיל שאנו בדרך כלל רואים בטבע - חום וצהוב, חתולי הביצות כאן היו במופע שחור, ממש כמו דורניהם הגדולים, הנמר השחור או היגואר. זהו מופע נדיר יחסית בחתולים קטנים כאלה. בית הקופים היה לא פחות מעניין, עם נציגות מרשימה של קופי העל - השימפנזה, הגורילה והאורנגאוטן הסומאטאניים. לכולם תצוגות פנימיות אמילי להם מימדים וגדולי מימדים התקבצו בתצוגה והתחממו באחת הפינות, אבל גולת הכותרת הפרימאטיית היה ללא ספק קוף אפריקאי נדיר הנחשב לאחד מ-25 ממיני הפרימאטים הנדירים ביותר בעולם ובאפריקה בפרט. קוף זה נקרא רולואי וצבעיו הם שחור, לבן ואדום. פניו מעוטרת בזקן לבן המשווה לו מראה רציני ומצחיק בעת ובעונה אחת. שמחתו הצלחית לצלם גור חמוד, עדות לכך שגן החיות מצליח גם להרבותם בהצלחה. שכניהם של הלנגורים וקופי הרולואי היו החמורים הסיציליאניים בעלי השיער הארוך, כזה המסתיר אמילי את עיניהם ב"פוני" קטן. הללו השתזמו להם בתצוגה, בשיבה על האדמה. ראיתי בדמינוי איך השיער הארוך נדבק באדמה והופך ל"ראסטות" שיקשה לבטח על הסירוק שלהם. לבסוף, מיהרנו להגיע לתצוגת אריות היס כדי לראות את האימון של הזכר מגדל הגוף שהתני על מטפלו מים. למרות גודלו המרשים הוא התנהג כמו גור אריות ים קטן ומלא שמחת חיים. ממש לפני שיצאנו מן הגן, פגשנו שתי מטפלות ששמחו מאוד לשמוע על גן החיות התנ"כי ואף הסכימו לצילום משותף. בגיליון הבא אספר לכם על שוכני הלילה, האי איי, הקיווי והסמנדואה אותם פגשתי מקרוב מאוד בגן החיות של פרנקפורט.

גדולי קופים. שילוב מקורי ללא ספק! גן החיות של היידלברג הוא קטן יחסית אך הוא כולל בית חתולים ובו אריות וטיגריסים. חתול קטן ומעניין נוסף הוא ללא ספק חתול הביצות. מה כל כך מעניין בחתול ביצות זה הנמצא גם בטבע בישראל? במקום צבע הפרווה הרגיל שאנו בדרך כלל רואים בטבע - חום וצהוב, חתולי הביצות כאן היו במופע שחור, ממש כמו דורניהם הגדולים, הנמר השחור או היגואר. זהו מופע נדיר יחסית בחתולים קטנים כאלה. בית הקופים היה לא פחות מעניין, עם נציגות מרשימה של קופי העל - השימפנזה, הגורילה והאורנגאוטן הסומאטאניים. לכולם תצוגות פנימיות אמילי להם מימדים וגדולי מימדים התקבצו בתצוגה והתחממו באחת הפינות, אבל גולת הכותרת הפרימאטיית היה ללא ספק קוף אפריקאי נדיר הנחשב לאחד מ-25 ממיני הפרימאטים הנדירים ביותר בעולם ובאפריקה בפרט. קוף זה נקרא רולואי וצבעיו הם שחור, לבן ואדום. פניו מעוטרת בזקן לבן המשווה לו מראה רציני ומצחיק בעת ובעונה אחת. שמחתו הצלחית לצלם גור חמוד, עדות לכך שגן החיות מצליח גם להרבותם בהצלחה. שכניהם של הלנגורים וקופי הרולואי היו החמורים הסיציליאניים בעלי השיער הארוך, כזה המסתיר אמילי את עיניהם ב"פוני" קטן. הללו השתזמו להם בתצוגה, בשיבה על האדמה. ראיתי בדמינוי איך השיער הארוך נדבק באדמה והופך ל"ראסטות" שיקשה לבטח על הסירוק שלהם. לבסוף, מיהרנו להגיע לתצוגת אריות היס כדי לראות את האימון של הזכר מגדל הגוף שהתני על מטפלו מים. למרות גודלו המרשים הוא התנהג כמו גור אריות ים קטן ומלא שמחת חיים. ממש לפני שיצאנו מן הגן, פגשנו שתי מטפלות ששמחו מאוד לשמוע על גן החיות התנ"כי ואף הסכימו לצילום משותף. בגיליון הבא אספר לכם על שוכני הלילה, האי איי, הקיווי והסמנדואה אותם פגשתי מקרוב מאוד בגן החיות של פרנקפורט.

News about the Zoo

One of the best successes that a zoo can have is the ability to help an endangered species to recover its numbers, whether in the wild or in other zoos also dedicated to conservation. The Biblical Zoo deserves a pat on the back for its successes in this area so this page is dedicated to just a few of the many successes we have had recently. Our female Brazilian Tapir, "Babette" gave birth to her fourth baby. The birth was happily witnessed by visitors during a weekday morning, who thought the little striped calf was just about the cutest thing they had ever seen. This little guy, who will lose his stripes as he gets older, will be heading, like two of his brothers (which he never met...) for a new home as it is only wise to have one male in the exhibit with the females. Moving on, last week the Zoo shipped 10 Prairie Dogs to a new exhibit being established in a zoo in Turkey. This may sound easy, but catching Prairie Dogs is not! These active rodents are quick to move and can jump really high. We caught more than 20 before we found the right ratio of males and females and managed to give them all their vaccinations and an identification chip. Once their special box was fixed up and properly labeled they were off to hopefully establish their own breeding group. On the same day, the Zoo shipped 15 young Black Footed Penguins to Plock Zoo in Poland, where they will become part of the Polish breeding program. All 15 of the Penguins were hatched and raised at the Biblical Zoo. Sending these youngsters served two purposes: One was to reduce the overcrowding that our exhibit was beginning to experience; we had 43 penguins including 6 new babies. When Black Footed Penguins (also known as Jackass Penguins for the Donkey-like braying sound they make) first came to Jerusalem there were only 14 shipped to us from a zoo in the Netherlands. They seemed to settle in happily enough but they didn't breed for a few years. When they finally got comfortable enough, the babies started coming. There was a real fear that the very young chicks might fall into the bog pool – in the wild chicks are hatched quite a distance from the water. To keep everyone safe, keepers remove the chicks shortly after hatching to a special nursery where they are hand fed and monitored for about a month. Getting them used to hand feeding allows us to give them medicines more easily and to get close to each bird on a daily basis to make sure all are well. After a month or so, the chicks are returned to the exhibit and are re-acclimated to the group. Chick survival rate has greatly improved since this method was adopted, to the point that we had too many birds and our Zoologist found a zoo looking for young penguins. The next problem was which chicks to pick for the new zoo. After much hard work, 15 were picked and specially lined boxes were constructed to insure a safe journey to Poland. The new group has already settled in and hopefully they will form a breeding nucleus and help with the species survival of this endangered African bird. We wish them the best of luck!

צילום: חמר רביב

פיני בפעילות עם ילדי בית ספר.

מי לא מכיר את החדר של פיני (פנחס) אמיתי הממוקם בגן החיות לילדים? זהו חדר קטן עם חלונות גדולים אשר מאפשרים להביט פנימה, גם כאשר החדר סגור, ולגלות עולם שלם ומפתיע של יצורים קטנים ומיוחדים: חרקים וקרוביהם (עכבישים, זוחלים קטנים ועוד). פיני בודאי מוכר לחלקכם בזכות מדריכי בעלי החיים והספרים הרבים שהוא כתב: "החיים מתחת לאבן", "הזודה של דינוזאורוס",

הכי נחמדה בעולם". הקשר של פיני עם גן החיות התנ"כי החל במשכנו הישן של הגן, בשכונת רוממה, שם פיני היה מדריך. גם כיום, בניל 84 (!) הוא מגיע לגן החיות כמעט כל יום כדי לטפל בבעלי החיים הקטנים, שעליהם הוא אהב גם לספר. כאשר פיני נמצא בחדרו מנועים תמיד מבקרים השואלים "מה רואים בחדר הזה?" פיני מזמין אותם להיכנס פנימה ולמרות שחלקם נרתע תחילה הוא מסביר להם שבעלי החיים כאן הם בעצם מעניינים מאוד ולא פחות חשובים מבעלי החיים הגדולים שיש בגן החיות. הוא יודע לספר סיפורים מופלאים על התנהגותם של החרקים: על הצרעות שהמציאו את הנייר, על טרמיטים שיודעים לבנות בניינים גבוהים של 2 מטרים וגם על נמלים שלוקחות נמלים אחרות בשבי. אך הסיפור המדהים ביותר שידע לעקוב, שאותם חקר פיני כאשר עבד באוניברסיטה העברית לפני כמה עשרות שנים. לפניו, אף אחד בעולם לא ידע כיצד מתנהל תהליך החיזור שלהם. אז פיני התיישב מול זוג עקרבים בטרידום והתבונן במשך שעות ימים. לבסוף הסבלנות השתלמה. הוא

גילה שהזכר מטלף תחילה את "ידו" של הנקבה, וכאשר היא איננה נרתעת הוא אווזו בצבתותיה ביד אחת והם יוצאים יחד לטייל. לאחר זמן מה יוצאים השניים בריקוד של אהבה, אווזים זה בצבתותיה של זו. כל זה נעשה כמובן בעדינות רבה, כדי לא להרגיז חלילה. אתם בודאי יודעים מה יכול לעשות עקרב עצבני...הגילוי הזה הרעיש את עולמם של חוקרי פרוקי הרגלים ופיני קיבל בוסנו תשומת לב מכל העולם. האהבה הגדולה של פיני לפרוקי רגליים הובילה אותו בצעירותו לחפש מינים חדשים, וכמה עשרות מינים של משפחה זו הם בזכות גילוייו. יש אפילו מין אחד של עכביש הנקרא על שמו – "פנפן פלגרה אמיתי", אותו גילה לפני שנים שבדה בעין-קדם. בין אלו שמבקרות את פיני בחדרו - הורים וילדים סקרנים שאוהבים חרקים ודומיהם ורוצים לראותם ב"טובה העיניים". ישנם כאלה שבאים גם כדי ללסוף ולנעוץ בחיות לא שגרתיות כמו מקלון וייטנאמי, תיקן לוחש, קרפדה ירוקה או אפילו טריטולה! במשך השנה, פוגשים את פיני גם הילדים המשתתפים בחוגי ההעשרה בגן החיות ובאביב תמיד יבואו גנות ומורות לקבל ביצים של טוואי המשי, כדי לגדלם יחד עם הילדים בגן או בכיתה ולצפות בתהליך הגלגול שבו הופכת הביצה לפרפר בוגר. פיני אמיתי נולד בירושלים וגר בה כל חייו. הוא גר בשכונת בית וגן בירושלים וגם בביתו הוא מגדל בעלי חיים רבים בחצר קסומה וירוקה. בסיפוריו על בעלי החיים משולבים תמיד סיפורים על ירושלים של פעם שהם לא פחות מרתקים מסיפורי החיות. למשל, בחתקרב ט"ו בשבט, הוא מספר על ה"לדר" המיוחד של סבתא זלאתה שכל הילדים אכלו בתיאבון למרות שנבדקו בו גם חול, אבק ופיח התנורים, וגם כנפיים ורגליים של זבובים וקרוביהם (להם זה לא הפריע כלל). ואם חשבתם שקל לגדל חרקים- אז דעו שזו אינה משימה פשוטה. פיני יודע מה כל חגב ועידי אהב לאכול ודואג להם במסירות ראויה להערצה. למשל - המקלונים אוהבים קיסוס ועלי איקליפטוס מרים ואילו החגבים אוהבים עשב טרי אך גם קוואקר. חלק מן הדיירים בחדר של פיני הם כמובן טורפי חרקים וגם הם ברדנים לא קטנים. וכן, בכל יום, כאשר פיני עושה את דרכו (ברגל!) מביתו בבית וגן לחדרו שבגן החיות, הוא מקפיד לקטוף עלים טריים ועשב רענן ואינו מוטרף על אף אחד ממוכני חדרו. בפעם הבא שתבקר בגן החיות לילדים, אל תשכחו להגיע לחדר של פיני אמיתי. יכול להיות שהוא בריקוד יהיה בחדר ויזמין אתכם לראות את עולמם המופלא של החרקים. אל תשכחו לשאול אותו על "פילקטן" - מי יודע, אולי הוא גם יסכים לספר לכם את אחד הסיפורים המיוחדים של ילדותו...

Wishing you all a Happy Chanukah and don't forget to check out our website for all the special events during Chanukah vacation: www.jerusalemzoo.org.il

עם

פיני אמיתי

חנוכה בגן החיות

בין התאריכים 21-28 בדצמבר

חגיגה של אור, צבע ושמירת טבע

“בלוניזם”

חופע מקסים של אמנות בבלונים
 יתקיים ביום ב' 26.12 בשעות 11:30, 13:30
 באמפיתיאטרון של גן הפסלים.

עוף החול

חופע עוצר נשימה של אש ולהטוסים יתקיים
 בימים ה' 22.12, א' 23.12, ד' 28.12
 בשעות 12:30, 14:30 באמפיתיאטרון של גן הפסלים.

דמי חנוכה מסביב לאגם

משחק מאתגר לכל המשפחה, על בעלי החיים
 השוכנים מסביב לאגם יתקיים בימי החופשה
 בשעות 12:00, 14:00. כל הפותרים יזכו במטבעות שוקולד.

ידוק טעים

סדנאות יצירה מבצק סוכר מתוק, יתקיימו
 בימים ד' 21.12 בשעות 10:00-13:30,
 ובימים א' 23.12, ד' 28.12
 בשעות 11:00-14:30.
 ההשתתפות כרוכה בתשלום.

האכלה מודרכת של הדגים הסורפים

תקיים ביום ו', 23.12 בשעה 14:00 בתצוגת "סיפורה של סיפה".

בימי החופשה יתקיימו ברצף
 האכלות מודרכות, איבוני פילים
 ומבגשים עם בעלי חיים ידידותיים.

ביום ו' 23.12 לא תתקיים החוכנית "מפגש בלתי רגיל עם פיל".

לפרטים: 02-6750111

www.jerusalemzoo.org.il

כל הארועים מותנים במזג האוויר.

נס פך השמן

עופות מים רבים מורחים את נוצותיהם בשמן כדי לשמור על גופם מפני המים.
 לפניכם תפוזרת של עופות האגם. מצאו את כל שמותיהם,
 בהצלחה!

קורמורן, אגמית, צוללי ביצות, נסה, שקנאי, חסידה, ברבור, יאורית, מרבו, ברכיה

צ	ק	צ	ה	י	א	ו	ר	י	ת
ו	א	ש	ז	ה	ל	י	ס	ב	ק
ל	ג	צ	ק	ט	ה	ב	מ	ר	א
ל	מ	ע	ו	נ	ד	ר	ע	ב	ח
י	י	י	ר	ה	א	כ	ב	ו	ס
ב	ת	ו	מ	א	ג	י	ס	ר	י
י	ד	ס	ו	ג	ה	ה	ש	ג	ד
צ	ר	ת	ר	נ	א	ו	י	ח	ה
ו	י	מ	נ	ג	מ	ר	ב	ו	כ
ת	ע	ג	ו	ר	ה	כ	ת	ר	ש

רשמו שם של עוף אחד המורח את גופו בשמן: _____
 רשמו שם של עוף אחד שאינו מורח את גופו בשמן: _____

חוזכים מתגליון הקודם במתנה מקורית
 מטעם גן החיות חס: עליית אבן-דגאן, ושירת עזיאל
 אשר התאמצו להתנסות ביהוי עקבותיהם של כל בעלי החיים.
 שלחו את הפתרונות ל: zoo טריוויה, ת"ד 898 ירושלים 91008.
 גן החיות התנ"כי, 91008 ירושלים.

סדנאי שבוע
של אגמ
 עני סיסי קטנים בן גמיון

צילום לקראת שבת
 בין הלילה 12:30-15:00
 מסעי מסיקה לכל המשפחה ברחבת בית הקפה
 גשם וריקס, מסיקה אדית, צענית, בלקית ועוד.

מפגש בלתי רגיל עם פיל
 19:30 בגן האגם הפילים
 איתן פילם חזית.
 האבלת פילם מהיר אל החדק.
 הערלת רכיבה על פילת הגן.

לפרטים נוספים: 02-6750111
 www.jerusalemzoo.org.il
 כל האינפורמציה מוגשת במזג אוויר.

